

ЦЕНТЪР ЗА СПЕЦИАЛНА ОБРАЗОВАТЕЛНА ПОДКРЕПА гр.БУРГАС

гр. Бургас 8001, бул. "Сан Стефано" № 62А, ПК 512,

Тел: 056/549 682, 546 102; e-mail: 200253@edu.mon.bg; info-200253@edu.mon.bg

УТВЪРЖДАВАМ: .....

ВАЛЯ МАНТАРЕВА

ДИРЕКТОР

ПРОГРАМА

**ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И
ПРИБОЩАВАНЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ ОТ
УЯЗВИМИТЕ ГРУПИ**

2023/2024 год.

Програмата е създадена на основание чл. 6 от Наредбата за приобщаващо образование (от 18.12.2018г.) и е приета на заседание на Педагогическия съвет с протокол № 1 /15.09.2023 г.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Приобщаващото образование е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете и ученик. Приобщаващото образование е неизменна част от правото на образование и се реализира в съответствие с принципите в чл. 3, ал.2 от ЗПУО.

Законът за предучилищното и училищно образование определя четири групи деца, които са разпознати с потребности от допълнителна работа, поради специфики на тяхното развитие: деца в риск, деца със специални образователни потребности, деца с таланти, и деца с хронични заболявания.

"Дете или ученик в риск" е дете или ученик:

- а) без родителска грижа или чиито родители са починали, неизвестни, лишени са от родителски права или родителските им права са ограничени;
- б) жертва на злоупотреба, насилие, експлоатация или всякакво друго нехуманно или унижително отношение или наказание във или извън семейството му;
- в) в опасност от увреждане на неговото физическо, психическо, морално, интелектуално и социално развитие.

Възможни причини за допускане на неравенство при приобщаването на децата и учениците от уязвими групи.

Анализът на проблема, обединява около няколко **основни причини** за допускане на неравенство при приобщаването на децата и ученици те от уязвими групи:

- Икономически причини

Ниските доходи, пониженият жизнен стандарт, финансовите и икономическите затруднения на част от родителите поставят много деца в затруднени условия, водещи до повишен риск от приобщаването на учениците със СОП и реалното им включване в учебния процес, прекъсване на вписването им в училищната среда или до нарушаване на участието им в терапевтичния процес:

- Социални и етнокултурни причини

Свързват се с родителска незаинтересованост, противоречия, конфликти, напрежение и кризи в семейството, отрицателно въздействие на домашната среда,

домашно насилие, неграмотност или ниско образование на родителите, непълни семейства, специфичните етнокултурни причини при някои семейства при които образованието не е ценност.

- Институционални причини

Въпреки направеното, търсенето на решения, комуникация и диалог между училището и институциите, все още съществуват затруднения в недостатъчната координация между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно и училищно ниво.

II. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

ОСНОВНА ЦЕЛ:

Предоставяне на подкрепа за личностно развитие на учениците, в съответствие с индивидуалните им образователни потребности и осигуряване на подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията им.

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ:

- ключов елемент в подхода за недопускане на неравенство при приобщаването на децата и учениците от уязвими групи е свързана с превенция на ранното отпадане на децата от училище и е ангажиране на родителите в процеса и създаване на положителни нагласи към учебния процес между страните;
- създаване на условия за ефективни мерки и целенасочени усилия в областта на комуникацията с институциите от системата на образованието и социалното подпомагане;
- повишаване на ефективността на педагогическите дейности.

III. МЕРКИ ЗА ПОДКРЕПА И РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ ОТ УЯЗВИМИТЕ ГРУПИ

Център за специална образователна подкрепа гр. Бургас (ЦСОП) е образователна институция, осигуряваща ефективна и функционална образователна среда за ученици със СОП, които представляват уязвима група и са застрашени от отпадане, особено когато се обучават в общообразователна среда без допълнителна подкрепа. ЦСОП осигурява пълноценно личностно развитие чрез условията които предоставя живота в Центъра. ЦСОП предлага целодневна организация на учебния

процес, много добра материална база, съобразена със съвременните изисквания и стандарти за работа с ученици със СОП, хранене за учениците /, обяд и закуска/. Предприети са мерки при трудности в обучението, да се идентифицират възможности и потребностите на ученика, и съдейства за осигуряването на необходимата педагогическа, психологическа, социална подкрепа. Осигурена е подкрепяща среда за равен достъп до образование на учениците със СОП, подпомагане от екип от специалисти - специални педагози, логопеди, психолози, кинезитерапевт, арттерапевт, социален педагог. Осигурява се както групова, така и индивидуална работа с учениците в съответствие с техните потребности.

Въпреки достигнатите високи стандарти, е необходимо разширяване на мерките в посока **ранно идентифициране на проблема, по-активно включване на родителите като партньори на ЦСОП, по - добра комуникация с останалите институции в процеса** - Агенция за социално подпомагане, чрез Дирекциите „Социално подпомагане“, ДАЗД, органите на местната власт, органите на МВР.

Мерките и дейностите за подкрепа и развитие на учениците от уязвими групи, както и преодоляването на евентуалното отпадане на ученици със СОП следва да бъдат насочени към:

- **Индивидуалната работа, идентификация на проблема и съвместни действия на персонала за подкрепа и развитие на децата от уязвими групи и в риск от отпадане.**

Необходимо е да се развива механизъм за ранно идентифициране на деца с проблеми от уязвими групи, при които съществува също реален риск от отпадане. За тази цел специалистите трябва да разпознават учениците, да идентифицират проблемите, които водят до такъв риск и да работят по посока предотвратяване на бъдещи проблеми с тези деца;

- **Ангажираност на родителите**

За да се намали риска от отчуждаване на децата от училище, ангажираността на родителите заема централно място. Превенцията за работа с деца от уязвими групи и мерките срещу отпадане от образователната система е тясно свързана с комуникацията между образователната институция и семейството на детето. Контактите с родители да бъдат свързани не само с очаквания за подкрепа от родителите, но и с дейности за подкрепа на родителите. Самите родители често изпитват затруднения да се справят с възпитанието на децата си и се нуждаят от подкрепата на професионалисти. В повечето случаи, обаче, те не признават необходимостта от такава помощ. Затова е важно да бъдат привлечени като

партньори в съвместната работа.

- **Важна е работата на ръководителите на групи.**

Провеждане на разговори по темата за особено внимание към учениците от уязвими групи, превенция на ранното отпадане на учениците от училище, системна регистрация на отсъствията, теми за работа в уязвими групи и превенция на отпадането на учениците в плановете на ръководителите на групи - за всички ученици, е цел засилване на грижата в ЦСОП за учениците в риск. Да се правят при необходимост домашни посещения и разговори с учениците и родителите, провеждане на родителски и екипни срещи с родителите на ученици от рисковите групи.

- **Индивидуална работа - диагностична, консултативна и корекционна дейност.**

Индивидуална работа на социалния педагог и психолозите в ЦСОП с ученици от уязвими групи /допълнителна подкрепа за ученици с проблемно поведение, осъществяване на консултации на ученици и родители/.

- **Участие в часове по извънкласни дейности**

В зависимост от индивидуалните възможности на учениците участие в часове по извънкласни дейности за развитие на талантите и потребностите на децата, за тяхната изява, инициатива и творчество - музика, хореография, изобразително изкуство, спорт, етнография, здравно образование и здравословен начин на живот, комуникативни умения, базови познания и умения др.

Взаимодействие с други институции, ангажирани с проблема - Агенция за социално подпомагане, чрез Дирекции „Социално подпомагане“- Отдели „Закрила на детето“, ДАЗД, Дирекция „Социални дейности“ към Столична община, органите на МВР.

Трудностите идват и от посока на това, че голяма част от родителите на децата от уязвими групи са с нисък капацитет и нямат желание да поемат отговорност. В някои от случаите е необходима намесата на социални работници и включване на други институции в контактите между семейството и училището. Отговорността на родителите трябва да бъде ясно дефинирана и от съответните институции, имащи тези правомощия да бъдат предприемани и съответните мерки спрямо родители, които не осигуряват присъствието на децата си в училище за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа.

Изложените в програмата мерки за подкрепа са всъщност основните оси, които задължително трябва да изпълнят една образователна политика за подкрепа на

уязвимите групи чрез образователни услуги. Само правилното идентифициране на реалните и точни проблеми ще създаде предпоставки за приемането на адекватни и работещи мерки.

Изключително важна предпоставка за успешното образователно включване на учениците със специфични потребности е промяна на **нагласите в обществото** спрямо тях. Все още те са доминирани от погрешни представи, съжаление, безразличие и негативизъм. Това обуславя необходимостта от провеждането на дългосрочни кампании за преодоляване на тези „субективни“ бариери и за промяна на стереотипите в начина, по който се представят и възприемат увреждането и самите ученици с увреждания. Много важно при този подход е учениците с увреждания да се представят като носители на позитивни роли, като равнопоставени граждани в едно демократично общество. Кампанията за промяна на обществените нагласи трябва да протича успоредно с решаването на всички проблеми, свързани с уврежданията и с образователния процес за учениците със СОП.